Nro 21.

KURYER LITEWSKI

W WILNIE DNIA 13 MARCA V. S. 1812 ROKU.

Z Wilna 3 Marca. Ogłosiliśmy w dwóch poprzedzaiących tey Gazety Numerach śmierć dwóch znakomitych narodu Litewskiego ziomków, iednego z cnoty i sprawiedliwości, których zostanie wzorem; drugiego z nauki, z talentu czystego i przyiemnego pisania, i ze stoiczney cierpliwości w niesczęściu, które go ścigało i dręczyło ledwo nie w całym ciągu domowego i publicznego życia. Zostaie nam iescze donieść powszechności bolesną stratę trzeciego, a ze wszech miar szacownego Litwy rodaka Ioachima Littawora Hrabi *Chreptowicza*, byłego Kanclerza Wielkiego Litewskiego i orderów Polskich kawalera, który dnia 4 Marca n. s. w 84tym roku swego życia umarł w Warszawie, i tamże w kościele Kapucynów został pogrzebiony. Mąż ten pochodzący ze starodawney Litewskiey Familii, iescze za panowania Jagiełłów, wysokie w kraiu urzędy sprawuiący, uświetnił zasczyt swego rodu osobistemi, a niezmiernie ważnemi dla kraiu zasługami, bo iest i będzie w dzieiach kraiowych pierwszym sprawcą porządney w Szkołach instrukcyi i oświecenia. Bawiąc we Francyi około roku 1768, kiedy się zawiązało sławne w Paryżu Towarzystwo Ekonomistów, pod naczelnictwem Turgota i Mirabeau, należał do tego uczonego związku, usiłuiącego naukę całey moralności rządu i gospodarstwa politycznego wyprowadzić z pewnych i prostych początków, wypływaiących z potrzeb i sił człowieka. Iakożkolwiek to systema pokazuie się niedokładne i w niektórych twierdzeniach mylne, było ono nayporządnieyszym w owym czasie nauki obyczaiowey wykładem, i dało powód *Adamowi Smith* do wydania sławnego i klassycznego w gospodarstwie rządowém dzieła, w którém te same naret początki posłużyły do trafnieyszego ich przystósowania. Naukę Ekonomistów francuzkich dobrze obiętą naypierwszy do Polski przyniósł, i w ważnieyszych punktach na ięzyk kraiowy wytłumaczył Ioachim Chreptowicz, która udzielona przez niego Piiarom Warszawskim i Akademii Krakowskiey, rozszerzyła się przez iey nauczycielów po wszystkich prawie szkołach kraiowych. Obiąwszy po oycu znaczne w Litwie maiątki, naypierwszy Ioachim Chreptowicz oswobodził w nich lud wieyski, i urządził swoie intraty na szlachetnych początkach swobody, pracy, i przemysłu. Nieporządna i prawie uczonem barbarzyństwem trącąca Instrukcyia dawna młodzi po szkołach, zwróciła na siebie uwagę Ioachima Chreptowicza, który po zgaszeniu zakonu Iezuickiego podał pierwszy Stanisławowi Augustowi tę wielką i buyną w pożytki publiczne myśl, aby ufundować rząd kraiowy nad edukacyią publiczną i opatrzyć ią z dochodów skassowanego zakonu. Sczęśliwa odmiana w umysłach, i wszystkie korzyści z gruntownieyszey instrukcyi szkolney na kray i iego mieszkańców sprowadzone, wypłynęły s tey wielkiey myśli. Akademiia Wileńska, którey się losem za czasów Polski szczególniey opiekował, winna mu swóy dawnieyszy byt i wszystkie przeszłego rządu pomoce. Wyznał nawet przed przyiaciołami w ostatnich latach swego życia, że dla niey przeznacza liczną i bogatą w ważne, kosztowne, i rzadkie dzieła Bibliotekę swoię. Nieznany dotąd iego testament utrzymuie nadzieię tak wspaniałego daru. Nie mówimy nic o pracach i radach tego głęboko myślącego, i naylepiey kraiowi swemu życzącego Ministra. Może iego rękopisma odkryią kiedyś powszechności głęboką przezorność i trafność w radach i uwagach, s których się nie lubił wyiawiać i tłumaczyć. Wyborny w ięzyku polskim pisarz, pełen delikatnego smaku wierszopis, pięknych sztuk, Literatury łacińskiey i kraiowey gruntowny znawca, i gorący miłośnik, był zawsze przyiacielem i podporą ludzi uczonych i obdarzonych talentem. Nauki i piękne sztuki, towarzystwo ludzi w nich celuiących, były pociechą i prawie iedyną zabawą poważney i szanowney iego starości.

z Petersburga 17 Lutego. Dyploma IEGO IMPERATORSKIEY MOSCI, dane Konsyliiarzowi Taynemu i Senatorowi Hrabiemu Ilińskiemu, w słowach następuiących: z Bożey Łaski MY ALEXANDER Pierwszy IMPERATOR i Samowładca Wszech Rossyy, i t. d. i t. d. i t. d. Naszemu Konsyliiarzowi Taynemu, Senatorowi Hrabiemu Ilińskiemu. — Przez poświęcenie znaczney części maiątku swego na różne dobroczynne zakłady, okazaliście Wy czułość swoię nad niesczęściami rodzaiu ludzkiego. Ofiara ta, iednaiąc dla Was błogosławieństwo tych, którym podałeś ratunek, oraz wdzięczność powszechną oyczyzny całey, ściąga na się i Naszę łaskę: na okazanie którey mianuiemy Was kawalerem orderu ś. Równo Apostolskiego Xiążęcia Włodzimierza, wielkiego krzyża, pierwszey klassy, którego znaki dla włożenia na Was przesyłaiąc, zostaiemy z JMPERATORSKĄ Naszą Łaską zawsze ku Wam przychylni. W Sankt Petersburgu dnia 8 Grudnia 1811 roku. Na oryginale podpisano własną IEGO IMPERATORSKIEY MOSCI ręką tak: ALEXANDER. (*Gaz. Petersb. Sen.*)

W Jmiennych Naywyższych JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI, ukazach, danych Rządzącemu Senatowi, roku 1812, wyrażono: 1szym) *dnia 12 Stycznia.* W nagrodę gorliwey służby i prac przez zwierzchność zaświadczonych, Naymiłościwiey mianuiemy Konsyliiarzem Stanu Członka Rady medyczney Doktora Medycyny Udena: Konsyliiarzami Kolleskiemi Professorów zwyczaynych Akademii Medyko-Chirurgiczney, Smietowskiego i Sablera; Professorów zwyczaynych, Uniwersytetu moskiewskiego Schlözera, Uniwers. Wileń. Spitznagla, Uniwers. dorpack. Deycza, Styksa, Miutela, Hecela, Iesze, Pesmina, Belendorfa, Krauze, Barona Elsnera i Morgensterna; Uniwers. Charkowsk. Szada i Knihina; Instytutu Petersburskiego pedagogicznego: Lodi, Kukolnika, Szerera, Hermana, Ternewa i Bellen de Ballu; Professora Szkoły Iarosławskiey, Demidowskiey wyższych nauk Wilińskiego; Dyrektora Szkół w woysku dońskim Podpołkownika Popowa; Dyrektora Szkół Guberniі Woroneżskiey Pietrowa i Dozorcę Szkoły powiatowey Korogańskiey Kostina; Konsyliiarzami nadwornymi Professorów Szkoły Iarosławskiey Demidowskiey wyższych nauk Szmidta i Sreznіewskiego; Professorów nadzwyczaynych Uniwers. Charkowsk. Langa, Wanotti i Kalkau: Uniwers. Wileń. Rustema, Adiunktów: Uniwers. Moskiew. Perełohowa, Uniwer. Wileń. Bakowskiego, Uniwer. Charkow. Paki de-Sowini, Wasiljewa i Krygera; Dyrektora Szkół guber. Permskiey Popowa, Sekretarza Kom-

missyi szkolney w Uniwer. Dorpackim Hena, Archiwistę Uniwers. Charkowskiego Firsowa; Dozorców szkół powiatowych: Ostrogożskiey Szpażyńskiego i Sumskiey Rezanowa, Rozkazuiąc zachować dla nich starszeństwo w rangach tych odtąd, kiedy kto przepisany prawami czas w randze wysłużył. 2gim) *teyże daty*, mianowany Konsyliiarzem Kolleskim Dunin Borkowski Expedytor w Departamencie Ministeryium kraiowego oświecenia. 3cim) *dnia 14 Stycznia*, Piotr Ryzeman i Paweł Pezarowius Członkowie Iustyc-Kollegium interessów Inflańskich, Estlandzkich i Finlandzkich mianowani Konsyliiarzami Kolleskimi. 4tym) *teyże daty*, w nagrodę gorliwey służby i prac szczególnych, zostaiący pod zwierzchnością Rady opiekuńskiey Petersburskiey, przy fabryce alexandrowskiey Dozorca włościan Andrzey Trost, Kassyer Rady Ian Afonasiew, iego pomocnik Adam Rechenberg, Nauczyciel Rysunków w domu sierót Bazyli Ilin i Dyrektor domu sierót w Gatczynie Karol Ludwik, iako wysłużyli w rangach swoich prawem przepisane lata, mianowani Konsyliiarzami Kolleskimi. 5tym) *dnia 16 Stycznia*. Prokuror Kancellaryi graniczney Hildebrant mianowany Kolleskim Konsyliiarzem, iako maiący rangę Konsyliiarza Nadw. od 1 Stycznia 1805 roku. 6tym) *Stycznia 17*. Kriegs-Kommissarz portu Sweaborgskiego Kapitan Leytnant Tereskiewicz naznacza się na mieysce wakuiące Konsyliiarza oddziału rachunkowego Sweaborgskiego. 7mym *dnia 18 Stycznia*. Prokuror guberski Tulski a razem Dyrektor szkół, Konsyliiarz Kolleski Gurjew ma zostawać przy Ministrze Skarbu i sprawować szczególne poruczenia, podług 56 artykułu urządzenia administracyi celney. 8mym) *dnia 19 Stycznia*. W nagrodę gorliwey służby Dyrektor szkół gubernii Riazańskiey Kleczanowski mianowany Konsyliiarzem Stanu, stosownie do Ukazu dnia 6 Sierpnia 1809 roku. 9tym *teyże daty*. Stosownie do prośby Professora zwyczaynego Uniwersytetu Charkowskiego Diuhura, który wykonał przysięgę na poddaństwo Rossyi, pozwolono odtąd nazywać się i pisać się Dehurow. (*z Gaz. Sen.*)

W Imiennym Naywyższym IEGO JMPERATORSKIEY MOSCI ukazie, danym Nayświętszemu Rządzącemu Synodowi, pod datą dnia 11 Grudnia 1811 roku, wyrażono: Manifestem, w dniu dzisieyszym wydanym, złączywszy starą i nową Finlandyią w jednę cywilną administracyią, duchowny rząd kościołów i klasztorów prawowiernego Greko-Rossyyskiego wyznania, w Gubernii tey znayduiących się, zostawuiemy zupełnie na dawney ich osnowie, pod główném zarządzeniem nayświętszego Synodu i teraźnieyszey ich zwierzchności dyecezalney, przyłączaiąc do ieyże zawiadywania wszystkie prawowierne Greko-Rossyyskie kościoły, w Finlandyi znayduiące się.

Naywyższe reskrypta IEGO JMPERATORSKIEY MOSCI w roku 1811.

1wszy, dnia 28 Lipca. Do Pana Jaszerowa Konsyliiarza Tytularnego.

W nagrodę szczególnieyszey gorliwości waszey, okazaney w czynném pełnieniu obowiązków Dozorcy gorzelni skarbowych, Mianuię Was Kawalerem or. świętego Równo-Apostolskiego Xiążęcia Włodzimierza 4tey klassy, którego znaki, przy tym przesyłaiące się, Rozkazuię Wam włożyć na siebie i nosić podług ustaw, zostaiąc przychylnym.

2gi, dnia 14 Grudnia. Panu Rostowi Konsyliiarzowi Koleskiemu.

Ze względu na szczególnieyszą gorliwość w służbie, okazaną przez Was w obowiązku starszego Kassyiera przy kassie sztatney Petersburskiey, Uznaliśmy za rzecz przyzwoitą mianować Was Kawalerem orderu świętego Równo-Apostolskiego Xiążęcia Włodzimierza czwartey klassy, którego znaki tu przesyłaiąc, Rozkazuiemy Wam włożyć na siebie i nosić podług ustanowionego porządku.

3ci, dnia 23 Grudnia. Panu Chałańskiemu Konsyliiarzowi Stanu, Dyrektorowi Gimnazyum Nowogrodu Siewierskiego.

Długoletnia służba wasza i prace na dobro powierzonego Wam Gimnazyum, zwróciły na się łaskę Moię. Na okazanie iey Mianuię Was Kawalerem orderu świętego Równo-Apostolskiego Xiążęcia Włodzimierza czwartey klassy, którego znaki, tu przesyłaiące się, macie włożyć na siebie i nosić podług ustaw.

Jmiennym naywyższym IEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Ukazem, danym dnia 30 Stycznia 1812 roku, na podane od Rządzącego Senatu przełożenie, Naymiłościwiey rozkazano bydź Prezydentami w Departamentach Sądu Głównego Gubernii Wileńskiey, w 1szym Antoniemu Laudańskiému, a w 2gim Gabryielowi Xciu Ogińskiemu. (*z Gaz. Sen.*).

Dnia 20 Lutego. Gubernatorowi Cywilnemu Taurykiemu Ienerał-Leytnantowi Borozdinowi, naymiłościwiey rozkazano zasiadać w Rządzącym Senacie, zostawuiąc go przy dawnych obowiązkach. Carewiczowi Gruzińskiemu Jenerał-Leytnantowi Dawidowi Ieorgiewiczowi naymiłościwiey rozkazano zasiadać w Rządzącym Senacie. Tayny Konsyliiarz i Senator Szetniew uwolniony od obowiązków z całą pensyią do śmierci. Gubernator Cywilny Katarynosławski Hladkow mianowany kawalerem ś. Xiążęcia Włodzimierza drugiey klassy wielkiego krzyża. Mianowani kawalerami orderu ś. Włodzimierza 4 kl. Architekt expedycyi Kremlowskiey budowy w Moskwie, Nadworny Konsyliiarz Bakepen, Assessorowie kolescy, Sztabs-Lekarz Meller i Sekretarz zgromadzenia szlacheckiego Penzeńskiego Połdamasow i zostaiący przy Ministeryium spraw wewnętrznych Konsyliiarz Tytularny Rahoziński. (*półn. pocz.*)

z Paryża 26 Lutego. Twierdza *Peniscola*, leżąca o 12 mil od Tortozy, o godzinie 4 z południa, dnia 2 Lutego, poddała się woyskom Francuzkim, znaleziono w niey 66 dział, żywności na dwa miesiące i wiele zapasów woiennych, osobliwie bomb i granatów. Leży ta twierdza na skale od morza oddzieloney, niedaleko wielkiego gościńca; o milę od *Benicarlos*, a z lądem łączy się tylko przesmykiem piasczystym, 30 sążni szerokim, a 60 długim, na wierzchołku stoi stary zamek Templaryuszów, otoczony miastem, dwa tysiące mieszkańców liczącém: rozległe fortyfikacyie, z kilku rzędów bateryy złożone, bronią tego miasta. A tak na pobrzeżu od Pireneów do Gibraltaru, tylko Alikante i Kartagena zostaią w ręku Hiszpanów; ku pierwszey podstąpili iuż Francuzi.

Cesarstwo, od kilku dni, mieszkaią w pałacu elizeyskim.

22 Lutego. P. Malus Członek pierwszey klassy Instytutu oddziału Fizyki powszechney umarł wczora w Paryżu.

W kościele S. Tomasza z Akwinu dnia dzisieyszego dany był ślub Xiążęciu Padwy z Panną Montesquiou.

25 Lutego. Minister spraw wewnętrznych dał medal złoty P. Rychard Doktorowi Medycyny w *Colmar*, który, w ciągu roku 1809, więcey niż 1400 dzieciom zasczepił ospę krowią: a medal srebrny dla P. Maudraux Doktora Medycyny w *Dannemarie*, który w tymże roku zasczepił ospę krowią 896 osobom.

Wody Sekwany podniosły się wczora przy moście królewskim (*Pont Royal*) do wysokości 6 metrów i 40 centymetrów.

P. Dubois—Fontanelle, Dziekan oddziału Literatury Akademii w *Grenoble*, tłumacz Metamorfoz Owidyusza: tłumaczenia tego kilka było wydań, autor traiedyi, dobrze przyiętey, pod tytułem: *Westalka*, oraz kilku innych sztuk teatralnych, umarł d. 15 t. m. w *Grenoble* w wieku bardzo podeszłym.

Według Dziennika Londyńskiego *The Statesman* iest przeszło 20,000 Anglików w niewoli Francuzkiey.

25 Lutego. Donoszą z *Lugdunu* (Lyon), iż obfity, descz przypędzony wiatrem południowozachodnim był wcale ciepły, przyczynił się do roztopu śniegów na górach Sabaudzkich i około Lemanu; potoki nagle zwiększyły wody *Rodanu*, tak, iż za iednę noc więcey niż na 4 metry wzniosły się nad powierz-

chnią ziemi. Dnia 17 Lutego rano piękny dom nowo wystawiony i wiele palisad wcale mocnych, które otaczały skład drzewa stolarskiego zniesione zostały gwałtownością powodzi: tegoż dnia o godzinie drugiey z południa iescze znaczniey wezbrała się rzeka i inny dom rozniosła zupełnie. W nocy z 17 na 18 przybył Rodan iescze na 6 metrów, a powódź wód iego roznosiła zniscenie wzdłuż brzegów. Zapewniaią, że znaleziono królików na drzewach, do których ucieczki przymusiła ich powódź— Szczęściem d. 18 zrana zaczęła się zmnieyszać woda i coraz więcey się zmnieysza.

29 Lutego. Ieńcy portugalscy, którzy przez rok prawie cały *w Laon* zostawali, dnia 16 t. m. do *Gaise* przeprowadzeni zostali. (*Rysk. Zusch.*)

z Neapolu 12 Lutego. Monitor obu Sycyliy zawiera, co następuie. Chociaż iescze układy Angielskie nie wzięły zupełnego skutku; można iuż iednak uważać za zbliżone do końca i niemogące uledz żadney przeszkodzie. Król Ferdynand zatrzymał iescze tytuł i imie, ale iuż nie rządzi w rzeczy samey. Każdy, kto się obeznał z nowemi okolicznościami Sycyliyskiemi, kto w Sycyliyskich gazetach przeczyta akt, przez który Ferdynand cień władzy, sobie zostawioney, na syna przelał, uyrzy, że to iest prawdziwe złożenie korony. Brzmienie iego iest następuiące:

Ferdynand i t. d.

Franciszku, drogi móy i nayukochańszy synu i t. d. (*).

Będąc przymuszony słabością zdrowia moiego i słuchaiąc rady lekarzów, abym wstrzymał się od wszelkich zatrudnień wielkiey wagi i użył powietrza wieyskiego, miałbym się za winnego przed Bogiem, ieślibym w czasach teraźnieyszych, tak trudnych, nie miał starania o rządzie królestwa, w taki sposób, iżby ważne interessa mogły bydź odbywane, a rzecz publiczna nie poniosła naymnieyszey szkody, przez czas moiey słabości. Chcąc więc uwolnić siebie od ciężaru rządów póty, aż się podoba Bogu wrócić mi tyle zdrowia, iżbym się mógł niemi zaymować; nie mogę godniey złożyć moiey ufności, iedno w tobie, synu móy naymilszy: ponieważ ty iesteś moim prawym następcą, i przekonałem się o twoiey prawości i twoiey zdolności. Na skutek więc tego i zupełnie z woli moiey, stanowię cię moim Namiestnikiem powszechnym, w moiém królestwie Sycyliyskiém; ustępuię i oddaię ci, iakby drugiemu mnie samemu, wszystkie prawa, prerogatywy, znaczenie i moc, których używałem i mogłem użyć dotąd: i ażeby ta moia wola była wiadoma wszystkim i wykonywana po wszystkich mieyscach, rozkazuię, ażeby ten list, podpisany ręką moią własną i utwierdzony pieczęcią moią Królewską, chowany był w archiwum Protonotaryusza Królestwa, a kopiie onego były rozesłane do wszystkich radców i sekretarzów stanu, iżby oni wiedzieli i wykonywali ninieyszy rozkaz, każdy, co do którego należy. Dan w Palermo, dnia 16 Stycznia 1812. Podpisano: Ferdynand.

Namieśnik ten Ferdynanda uznał, iż nigdy lepiey nie może użyć nowey swey władzy, iako składaiąc ią w ręku naywyższego wodza wszystkich woysk Sycyliyskich, naczelnego dowódzcy woysk Angielskich, którego publicznie i uroczyście rozkazał uznawać w tey dostoyności. Królowa Karolina, porzuciwszy myśli i starania świata tego, albo może w myśli porzucenia, oddaliła się do Termini, na spokoyne życie w ustroniu wieyskiém. (*Rysk. Zusch.*)

5 Lutego. Dnia 25 Stycznia odbyło się tu uroczyste wprowadzenie nowo utworzoney Akademii Królewskiey. Minister spraw wewnętrznych prezydował na tym obrzędzie, na którym obecni byli dworscy i wszystkie władze publiczne. Czytał naprzód Kanclerz Akademii nowe iey prawa i ustawy tudzież nazwiska wszystkich Professorów, po czém miał Minister mowę, w którey wystawił dobroczynne zamiary Króla w przetworzeniu tego ważnego instytutu, stosownie do teraźnieyszych czasów i potrzeb, po którey odebrał od Professorów przysięgę, a nareszcie odczytał imiona uczniów, którzy na ostatnim popisie odebrali nagrody. Zakończył obrządek Rektor Akademii kawaler *Cotogno*, krótką wprawdzie, ale dobitną mową, w którey oświadczył podziękowanie wszystkich członków za oycowskie chęci dobroczynnego Monarchy. Po tey uroczystości, zaprowadził Minister spraw wewnętrznych Rektora i wszystkich Professorów na audyencyią do Króla, który ich łaskawie przyiął.

z Londynu dnia 19 Lutego. Pierwszym aktem regencyi było poselstwo do parlamentu, oznaymuiące, że Xżę Regent mianował Lorda Wellingtona *Hrabią*, z propozycyią przeznaczenia dla niego dochodu rocznego 2,000 fun. szterl. na utrzymanie nowego tytułu. Ienerałowie Graham, Kill i Auchmury maią bydź mianowani Kawalerami orderu Łazienego (*du Bain.*)

Markiz *Wellesley* otrzymał uwolnienie od obowiązków urzędu sekretarza stanu interessów zagranicznych. Mniemaią, że iego mieysce zaymie Lord *Castlereagh.*

Z niektórych listów od woyska naszego dowiaduiemy się, o maiący wkrótce nastąpić bitwie z Jenerałem *Marmont.* Lord *Wellington* ma na niego uderzyć w stanowisku pod *Gallegas.*

Donoszą iescze, że P. Perceval ma bydź pierwszym Ministrem. Były uczynione propozycyie Lordóm *Grey* i *Grenville*: odpowiedzieli, że póty nie przystąpią do sprawowania urzędów, póki katolicy irlandzcy nie otrzymaią swobód. (*Korresp. Hamb.*)

Dnia 20 Lutego. Departament interessów zagranicznych iest tymczasem poruczony Lordowi *Liverpool*: ale departamentu woiennego nie opuści sam Xiążę. Zawsze utrzymuią, że Lord *Castlereagh* obeymie mieysce Markiza *Wellesley.*

Dnia 13 Lutego. Rozeszła się wczora po mieście naszém wiadomość, że ieden wysokiey znakomitości Hiszpan przeszedł na stronę nieprzyiaciela.

Odebraliśmy wczora Listy z Manchester, w których donoszą, że domy fabryczne wielu manufakturzystów, zagrożone były podpaleniem. Zuchwali zbrodniarze, sprawcy tego postrachu, ośmielili się posłać list okolny do wielu domów kupieckich, donosząc o swém przedsięwzięciu. Pierwszy z domów wymienionych na tey liście był PP. *Gaigh*, *Marshall* i kompanii, a w Niedzielę w wieczór budowle te zostały zapalone i zburzone. Rząd użył wszelkich środków skutecznych dla zapobieżenia większym niesczęściom i dla poymania podpalaczów.

Mówią, że rząd zaymuie się około nowego prawa stęplowego, które rozciągać się ma nie tylko na bankierów, ale też na tych wszystkich, którzy będą brać wexle od wszelkich domów, na którychbykolwiek lokowali swe kapitały.

Podług wiadomości z Lizbony 3 Lutego, Ienerał Krawford umarł z ran odniesionych dnia 24 Stycz.

19 Lutego. Hrabini *d'Harcour*, która niedawno z *Batawii* przybyła, doniosła, że między mieszkańcami tamteyszymi, a woyskiem naszém, częste zachodzą spory i krew leie się zobustron: z boleścią przychodzi nam dodadź, że wypadła konieczność exekwowania wielu osób.

Mniemaią, że Lordowie *Sidmouth* i *Buckinghamsire* zasiadać będą w Gabinecie. Mówią też, że Lord *Powis* ma zmienić Xiążęcia *Richemont* w Jrlandyi.

Ienerał *Abercrombie* mianowany iest wodzem naczelnym w Madras.

Hrabia *Moira* wczora miał długą audyencyią u Xżęcia Reienta. Nie przyiął, iak mówią, wstęgi niebieskiey, ofiarowaney sobie od Xżęcia, na znak osobistego szacunku Xżęcia ku niemu. Przyczyną tego nieprzyięcia była boiaźń ukazania się odstępuiącym strony Lordów *Grey* i *Grenville.*

(*) Xiążę ten urodził się 1771 r. i zaślubiony iest z córką dawnieyszego króla hiszpańskiego.

)2(

14 Lutego. Z ukontentowaniem donosimy, iż podług powieści wielu wędrowników, wiary godnych, można mieć iescze nadzieię o losie sławnego wędrownika Mungo-Parka. Spodziewamy się wkrótce udzielić publiczności niektórych o nim szczegółów: a ieśli one zgodne będą z naszemi życzeniami, a przeciwne tym smutnym szczegułom, któreśmy pierwey odebrali, doświadczymy słodkiego ukontentowania znalezienia się w zdolności uczynienia światu uczonemu nadziei, iż będziemy się cieszyć owocami ostatniey podróży P. Mungo-Parka daleko niebezpiecznieyszey od tych wszystkich, które odprawił. (*Dziennik Państwa*)

15 Lutego. Ienerał *Baleisteros* wydał odezwę do mieszkańców gór *Ronda* i innych okolic, zaiętych lub przebieżonych od woyska iego, w ktorey grozi, iż ze zbiegami postępować będzie podług surowości praw woyskowych. (*Dzien. pań.*)

z Wiednia d. 26 Lutego. Dla większych postępków w wyrabianiu cukru z soku klonowego, Cesarz, na prośbę aptekarzów i innych osób, dozwolił w Praterze i należących do niego wyspach, drzew, które są własnością skarbową, użyć do wyrabiania cukru na własną ich korzyść, pod warunkiem, ażeby w wyznaczonych sobie obrębach, postępowali podług pewnych przepisów, i drzewa szkody przez to nie ponosiły. (*z Gaz. Lwow.*)

12 Lutego. Gotowizna u nas bardzo iest szukana. Dukaty hollenderskie zniknęły prawie zupełnie. W Czechach i Morawii cena wełny podniosła się od 30 do 100, przyczyną tego ma bydź znaczny iey wywóz przez Lwów do Rossyi. (*Dzien. Pań.*)

z Hiszpanii. W woyskach Francuzkich, w południowey i zachodniey Hiszpanii, daie się wiedzieć wielkie poruszenie. Mniemaią, że ważna rozprawa zayśdź może przed Maiem iescze, nim wielkie upały nastąpią.

Xiążę *Albufera* (Marszałek Suchet) robi wielkie przygotowania do oblężenia dwóch mieysc warownych *Alicante* i *Kartageny*: po ich zdobyciu, iak powszechnie w Madrycie rozumieią, z większą częścią woyska swego obróci się ku Portugalii, dla złączenia się z jnnymi Jenerałami Francuzkimi, w celu przymuszenia *Lorda Wellingtona* do opuszczenia tego kraiu. (*Rysk. Zusch.*)

22 *Lutego* w *Brien* i *Botzen* (w części Tyrolu do królestwa Włoskiego przyłączoney) zgromadzaią się woyska francuzkie. Nie pewna iest wiadomość, że rząd nasz z francuzkim zawarł umowę, względem wolnego wyprowadzania zboża. Illiryczyykowie bowiem sami zakupuią z naszych nayżyźnieyszych prowincyy, nasi zaś handlarze zapasy swoie z Bawaryi otrzymuią (*Rys. Zuch.*)

z Girony (*w Katalonii*) *d. 6 Lutego.* Woysku zwanemu Katalonskiém, ciągle się powodzi. Oto iest wypis listu z *Arens del Monte* pod d. 4 b. m.

Dnia 1 b. m. weszła dywizyia woyska do *Mataro.* Anglicy zarzucili zaraz kotwicę na stanowisku portowém, i przez 20 godzin przeszło strzelali do miasta, mianego od nich za sprzymierzone. Mało co woysku zaszkodzili, ale wiele domów nadruynowali i kilkunastu mieszkańców, między któremi, 8 niewiast ubili. Dowódzca rokoszanów *Milans* napastował naszych, lecz odparty ze stratą wielu swoich, a między tymi poległ *Jalong* półkownik kirysierow. Tak więc w kilku dniach utracił nieprzyiaciel trzech półkowników: *Kraft de St. Narcisse*, *Redinga*, *Jalonga* — Ien. *Lamarque* chciał oskrzydlić dywizyią tegoż *Mildnsa* w strasznem stanowisku pożarowém przy *St. Vincent*, ale nie czekał na niego Hiszpan, wypędzony ze stanowiska, umknął w góry przy *Linas.* Porucznik *Lacroix* zdobył chorągiew. *Podpisano Naczelnik głównego sztabu Jen. brygady Baron Plausonne.*

z Tryestu d. 18 Lutego. Wczora ogłoszony tu został następuiący wyrok cesarski: W pałacu *Tuilleries* d. 4 Lutego 1812 roku. Napoleon etc. etc. Na przełożenie Ministra naszego handlu i rękodzieł postanowiliśmy i stanowimy, iak następuie. *Artykuł 1.* Towary tak te, które na mocy wyroku naszego, pod d. 27 Listopada 1810 r., z kraiów austryiackich przechodzić mogą przez prowincyie illiryyskie do *Fiume*, dla ładowania ich tam na okręty, iako i te, które z zagranicznych kraiów do tego portu przybywaią, dla przesyłania do państw austryiackich, mogą także przez *Triest* przechodzić. *Art. 2.* następuiące płody płacą cła przechodowego, od centnara wiedeńskiego, iako to: oliwa 4 franki, ryż 3 franki, a pszenica 1 frank. Wszystkie inne towary płacą, iak dotąd, 6 franków od centnarn. *Art. 3* Wykonanie ninieyszego wyroku polecamy naszemu Ministrowi handlu i rękodzielni. Podpisano: *Napoleon.*

z Berny 18 Lutego. Z listów prywatnych smutną odbieramy wiadomość, że w tygodniu przeszłym, na górze Sgo Bernarda, zamieć śniegów osuwaiąc się z góry pogrążyła z sobą w przepaściach transport, 50 do 60 koni i ludzi, którzy ie pędzili. (*z Gaz. frankf.*)

Ogłoszono tu list następuiący do członków Rady Administracyyney trzeciego Regimentu Szwaycarskiego.

Paryż 1 Lutego 1812. Mości Panowie! Pan Landaman Szwaycarów przesłał mi odezwę, którąście wydali w celu uczynienia proszoney pomocy dla żołnierzy Szwaycarskich w liczbie ieńców woiennych, w Anglii będących. Xiążę Feltre, któremu przesłałem tę prośbę, odpisał do mnie, że Cesarz zezwolił tylko na uczynienie wspomożenia dla żon i dzieci Officerów ieńców woiennych, a to na rachunek tego, co może dla nich przypaśdź za ich powrotem do Francyi, i że nie może bydź nic płacone ieńcom samym, poki zostaią w niewoli. *Xiążę Wagram i Neuchatel Półkownik ieneralny Szwaycarów* Alexander.

20 Lutego. Przez list okolny 20 Lutego Landaman, kommunikował stanóm listę zbiegów z Regimentów Szwaycarskich w służbie Francuzkiey zostaiących, którzy ukazali się w tuteyszym kantonie w ciągu roku 1812. (Była ich liczba 40). W tymże samym okolniku umieszczone są imiona czterech mieszczan tegoż kantonu, którzy utracili prawa obywatelstwa przez postanowienie Seymu. Z tego powodu Landaman zalecarządóm wszystkich Kantonów, zachować nayściśleyszą surowość Prawa, o zbiegach a naybardziey, że Francyia użala się na niepostrzeganie praw takowych w niektórych Kantonach, a ztąd domagano się od Szwaycarów, aby dali ludzi na mieysce zbiegłych i t. d.

14 Lutego. Wszyscy Officerowie bawiący w Szwaycaryi za urlopem odebrali rozkaz powrócenia do swych półków. (*Dzien. Paryzk.*)

z Laybach 15 Lutego. W miesiącu Grudniu 1811 wyexpedyowano z Constanizza do Włoch i Francyi 4815 skrzyń i bal, z których 4332 bal iest bawełny. Nadto wosk, wełna, pióra strusie, skóry wyprawne, opium, sierść wielbłądów, nasiona bawełny i t. d. wszystko dochodzi waloru około 1,017,668 Franków.

Handel lewantski codzień staie się czynnieyszym: zdziwiono się, że w Grudniu, porze tak niewygodney do wszelkich spekulacyy, przybyło do Konstanizza więcey towarów, niżeli w Listopadzie. Cesarz daie szczególnieyszą opiekę dla tego handlu, który ma bydź źródłem pomyślności dla prowincyy Illiryyskich.

ze Smirny 30 Listopada. Woyska Rządcy Egiptu, pod rozkazami iednego z jego synów, opanowały *Iedda.* Nie przestaią coraz dalszych robić postępów — Mehemed Basza nowe im posłał posiłki.

Handel nasz dotąd iest zatamowany: prócz kawy i Faryny cukrowey nie przedaiemy prawie niczego. Pieniądz iest niezmiernie rzadki. Wielka liczba statków przewożą żywność z Lewantu do Malty, Sycylii i Hiszpanii, co podnosi ich cenę. (*z Gaz. frankf.*)

z Bukarestu 1 Lutego. Gońcy dn. 16 Stycznia wysłani do wielkiego Wezyra i do Konstantynopola, naypodobniey dla zdania sprawy z konferencyi odprawioney dn. 12 b. m. iescze 25 byli w Giurgiewo, z przyczyny, że łamiące się na Dunaiu lody przebywanie tey rzeki uczyniły niebezpiecznem. Korpus Ciapana Oglou, niemaiący 4000 ludzi, pięcią kolumnami, wielki krąg zrobiwszy, przeszedł z *Rusdiwede* przez *Pitest* i *Ployest* do *Foxhan*, a ztamtąd do *Waslui* w Multanach. *Ciapan Oglou* przybył tu 29 Stycznia z nielicznym orszakiem, przyięty iest z szczególnieyszém poważeniem; nie ma iednak bawić w mieście naszém, uda się podobno do korpusu swego.

Za pozwoleniem Cenzury Wileńskiey w Drukarni Uniwersytetu.

DODATEK.

DODATEK

DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO.

W WILNIE DNIA 13 MARCA V. S. 1812 ROKU.

Ogłoszenie od Ministerium oświecenia.

Często się zdarzało, że przybywaiący do Rossyi cudzoziemcy, a niekiedy i tuteysi nauczyciele, tytułuią siebie w publicznych pismach i innych zdarzeniach Professorami, nigdy nimi nie będąc. Gdy zaś z tytułem Professorów połączone są w Rossyi szczególne prerogatywy, których nauczyciele nie maią, a przytém i znaiomości Professorów powinny bydź bez porównania rozleglejsze od nauczycielskich; przeto Ministreryum oświecenia zastrzega, ażeby nikt nie tytułował siebie Professorem, ieżeli istotnie nazwanie to iemu nie służy i nie ma na to potwierdzania od Ministeryium oświecenia: w przeciwném zdarzeniu, ten któryby nienależnie wziął na siebie tytuł Professora, podpadnie prawney odpowiedzi.

P. Chodoley Konsyliarz Dworu pomocnik Poczt-Dyrektora litewskiego, przy reskrypcie JW. Ministra spraw wewnętrznych, otrzymał dany sobie od JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI pierścień bryllantowy, w nagrodę gorliwości, i pracowitości w pełnieniu obowiązków służby.

---

z Brześcia Litewskiego 1 Lutego. W powiecie naszym zaczęły się ukazywać fabryki, o założeniu których żaden przedtém z mieszkańców naszych ani pomyślał, z przyczyny, że nie zbyt oddaleni iesteśmy od Wrocławia i Sląska; teraz zaś, kiedy handel zagraniczny przecięty został, wzięto się i u nas do przemysłu. Między innymi, P. Niepokoyczycki, obywatel tuteyszego powiatu, ma u siebie fabrykę sukienną o pięciu warstatach, doprowadzoną iuż do pewnego stopnia doskonałości i dosyć cienkie robią w niey sukna różnego koloru. Godna też zastanowienia, że farby nie sprowadzaią się do tey fabryki zza granicy, lecz z domowych otrzymuią roślin. Prócz sukna, robią baie, kołdry wełniane, flanellę, nieustępuiącą zagraniczney i kanewas. Drugaż podobna fabryka o trzech warstatach należy do P. Buchowieckiey. Są dwie garbarnie: iedna w miasteczku *Kamieńcu*, druga nie daleko wioski *Durynie*, w których znaczną liczbę skór wyprawuią, sposobem pruskim. Nadto, w różnych mieysach powiatu naszego, obywatele zaczynaią zaprowadzać owczarnie owiec angielskich i hiszpańskich, których liczba terazniejsza dochodzi 3,000 sztuk. (*półn. poczta.*)

z Monachium 19 Lutego. Pisma publiczne donoszą, że dywizyia Szwaycarów, będąca pod rozkazami Jenerała *Amé* (na mieyscu Jenerała Belliard), zostanie wcieloną do korpusu Xiążęcia Reggio (Marszał. Oudinot) (*Rysk. Zusch.*).

z Nowego Jorku 18 Lutego (z Ameryki). Woysko, które niezwłocznie ma się uformować, składać się będzie: z 10 Regimentów piechoty, 2 Artyleryi, i 1 lekkiey iazdy. — Regimenta Artyleryi składać się będą z dwóch Batalionów, każdy z 10 kompanii. W sztabie głównym będzie 2 Ienerał Maiorów, 5 Ienerałów Brygady, 1 Ienerał Adiutant, i 1 Ienerał Inspektor.

z Roterdamu 17 Lutego. Na dniu 26 zeszłego Miesiąca, umarł w *Beuschob* rolnik imieniem Albert Rietveld, maiąc wieku lat 102 i 6 miesięcy, do końca życia zachował przytomność umysłu.

ROZMAITE WIADOMOSCI.

z Kiiowa 2 Grudnia. Kommissya, ustanowiona w Kiiowie dla wspomożenia pogorzałych mieszkańców części miasta naszego, *Podolem* zwaney, otrzymawszy z różnych mieysc, od różnych wymienionych i bezimiennych osób, dar dobroczynności, wyżey *piętnastu tysięcy rubli* assygnacyynych wynoszący, przez iedeu z dzienników rossyyskich, w Moskwie wychodzący, pod tytułem: *Wiestnik Europy*, uwiadomiła szanownych tych dobroczyńców, że posłane przez nich pieniądze, dla wspomożenia pogorzałych mieszkańców, dochodzą Kommissyi regularnie, i że ona rozdziela te pieniądze, podług uwagi na stan i sprawowanie się tych nieszczęśliwych. Oto iest wypis od kogo i wiele otrzymała Kommissya pieniędzy posłanych: z Moskwy przez ręce P. Kaczenowskiego Prof. Uniwer. moskiew. 10 rub., od Szlachcica Seliwanowicza 500 rub., od niewiadomych: ze wsi Krasinka 50 rub. z miasta Rosławia 25 rub. zebranych przez kupca Tadeusza Łyczkowego od różnych dobroczynnych osób w Kałudze 6,927 rub. 60 kop., i przez iegoż ręce od kupca moskiewskiego Łauszkina 5000 rubli, od niewiadomych z Moskwy 1000 rubli, ze starego Bielska 10 rub. z Wołoczyska 10 rub. z Sapożka 5 rub. z Tuły 35 rub. z Tambowa 25 rub. z Doniecka 60 rub. z Moskwy 50 rub., przez ręce P. Kaczenowskiego Prof. uniw. mosk. 30 rub. od bezimiennych z Moskwy 10 rub. z Rużska 10 rub: z Halicza 180 rub. z Jarosławia 35 rub. z Tweru 25 z Ziemlańska 100 rub. z Halicza 50 rub. z Riazania 53 rub. z Petersburga 50 rub. z Katarynodaru od P. Kucharenka Półkownika woyska Czarnomorskiego 1000 rubli. Summa do dnia wyżey położonego, wynosi 15,250 rubli, 60 kopieiek. Wiadomość tę podpisali Członkowie Kommissyi: Ierzy Rybalski, Woyt, Ass. Koll. Adryan Iezierski Kons. tytul. Bazyli Pireszkow kupiec kiiow. Teodor Rabczykow kupiec Kiiow.

W kraiach, panowaniu austryackiemu podległych, wychodzi 11 gazet w języku niemieckim, 1 w łacińskim, 1 w nowogreckim, 1 w węgierskim, 1 w polskim i 2 w czeskim. (*Rysk. Zusch.*)

Gazeta *powszechna Auszpurska* oblicza ludność przednieyszych miast Europy, kładziemy z niey następuiący wyiątek. Paryż w roku 1811—575471 mieszkańców, Neapol w 1804—449519 mieszk. Moskwa w 1809—252619 mieszk. Wiedeń w 1811 — 238,444. Petersburg w 1804 (nieliczac Garnizonu) 216,881 (*). Amszterdam w 1810—201,749, Madryt w 1805—156,672, Berlin w 1810 — 153,070, Wenecya w 1805—137240, Rzym w 1807—134,973, Medyolan w 1805—128,862, Hamburg w 1811—106,920, Kopenhaga w 1807 — 98,118.

(*) Podług rachunków urzędowych, stolica ta od lat kilkudziesiąt, liczy przeszło 600,000 mieszkańców.

)1(

Pisma londyńskie donoszą, że Cesarz Napoleon wszedł ze Stanami Amerykańskiemi w przymierze zaczepne i odporne handlowe. (*Rys. Zusch.*)

Na Pobrzeżu *Brytanii małey* niedaleko *Morlaix P. De la Fruglaye* przed kilką miesiącami, odkrył las morzem pochłoniony. W czasie burzy iedney wzruszone warsty piasku grubego zasypały wielką liczbę dębów, olszyny, i brzozy; po kilku dniach nowa warsta piasku na nie wyrzucona była. Robią się nad tém zdarzeniem badania. Odkryto iuż ślady lasów w przestrzeni siedmiu mil od brzegów odsunioney. Wydobyte drzewa znaleziono miękkie, a po wyniesieniu na powietrze nabieraią twardości. (*Rysk. Zusch.*)

Z powodu częstey wzmianki o pieniądzach Hiszpańskich zwanych Realami, kładziemy krótką o nich wiadomość.

„Trudno iest dokładnie oznaczyć w kraiowey naszey monecie szacunek dwóchset miliionów Realów nałożoney w Hiszpanii kontrybucyi na Prowincyią Walencyyską, z przyczyny, iż pisma publiczne nie doniosły, iakie to są Reale. W Hiszpanii rachuią według wartości ośmiu stóp menicznych to iest, Kastyliyskiey, Katalońskiey, Walencyyskiey, Arragońskiey, Nawarskiey, Mexykańskiey, Kannaryyskiey i stopy wyspy Maiorki. Rachowanie na Kastyliyskie pieniądze iest naypowszechnieysze; lecz i ta stopa ma podwóyne Reale, toiest, Wellońskie, których $193\frac{1}{2}$ sztuk, i Reale de Plata Antiqua, których $102\frac{4}{5}$ sztuk czynią grzywnę Kolońską czystego srebra, a zatém pierwsze warte są po groszy $13\frac{9}{187}$, drugie zaś po groszy $24\frac{137}{207}$ W pieniądzach Walencyyskich $128\frac{1}{2}$ Realów zawieraią grzywnę Kolońską czystego srebra; a zatém każdy wart iest 19 gr. $1\frac{214}{257}$ szeląga. Kontrybucyia więc dwóchset miliionów, na ten ich ostatni gatunek uważana, do 130 miliionów złotych Polskich wynosi. “

Omyłki w Numerze poprzedzaiącym 20, na stronicy 1 kolumnie 2 w wierszu 21 zamiast *w dawném zdaniu*, czytay *w daném zdaniu.* Na stronicy 4 kolumnie 2 pod artykułem z Warszawy, zamiast *iężyk i dzieie polskie, w których tak był biegłym, byłyby szacowne i rozległe z prac iego odniosłyby pożytki*, czytay, *odniosły pożytki.*

Uwiadomienie

3 Spełniaiąc polecenie Remissyynego Ziem. Upit. Dekretu — celem domiaru satysfakcyi kredytoróm zeszłych Józefa i samey Hubow Chor. należney — Sąd Exdywizorski w komplecie WW. Mich. Pietraszewskiego Prezydenta, Józefa Erdmana, Stanisława Eydrygiewicza, Sędziów złożonym do Folwarku Kaczan w tym Powiecie leżącego, na dniu 15 tego Miesiąca przybył. Wyrokiem odkładowym Akcessoryyne ustanowiono stopnie. Na rozebranie stosunków pretensorskich zjazd ostateczny w dniu 22 Lipca tego roku 1812 przeznaczono — W tymże czasie sposobem komportacyi w Kancellaryi Exdywizor. do interessu Konkursowego wpływaiące Dokumenta maią bydź iawione — Za niestannością, a ztąd nieokazaniem dowodów, ammissyia rzeczy ogłoszoną zostanie — daię wiedzieć — 1812 Mca Lutego 21 dnia.

Adam Iasieński Ziem. Upit. i Exdyw. Regent.

1 Zamiarem spełnienia należney satysfakcy iwierzycielóm — do Folwarku Wilkiszek w powiecie Upitskim położonego — z zawinienia JPP. Zdanowiczów, pretensyie stosuiących — Sąd Taxatorsko Exdywizorski dla ostatecznego rozwiązania sporów do pomienionego mieysca na dzień 16 Augusta teraźnieyszego 1812 roku przybędzie — w tym czasie w Kancellaryi Exdywizor — Komportacya Dokumentów powinna bydź dopełniona — O czém maiącym wpływ do Konkursu daie się uwiadomienie.

Wincenty Bagieński Administrator.

3 Podaie się do powszechney wiadomości prześwietney Publiczności, iż są dwie karety po zmarłym Ianie Duchnowskim Maystrze kunsztu stelmachskiego za mierną cenę do przedania, iedna poczworna nowa na żelaznych drągach orange koloru lakierowana przez tuteyszych maystrów fundamentalnie na urząd zrobiona: druga podwóyna używana, a nowo doskonale zreparowana. Ktoby sobie życzył takowe karety poosobno lub razem nabydź; raczy się udadź do Pana Iohana Heberleyna Maystra kunsztu stelmachskiego mieszkaiącego w Wilnie na Skopówce w Domu PP. Bartoszewiczów pod Nrem 42, gdzie wszelką łatwość w słowney umowie o cenę znaydzie. Ostrzega się, iż od daty dzisieyszey za Miesiąc, iuż o te karety umowy zawierać nie będzie można: gdyż one w tey dacie za opłatę umówionego quantum pieniędzy, kto one wprzód ostatnie ugodził, wydane będą. Datt dnia 13 Marca roku 1812.

Opiekunowie Iohan Hebenlein, Gerhard Kanne, Ioseph Köhler, Chrystian Krezmer.

3 Roku 1811 Miesiąca Februaryi 1 dnia. Oświadczenie Imieniem JW. JPani Franciszki z Turowskic-primo Owsianey, Rotm. Wołkowyskiey, a teraz Ważyńskiey Ciwunowey Retowskiey, i Połkow. Xstwa Zmudz. przy zażaleniu na JW. JP. Felixa Ważyńskiego Ciwun. Retow. Połkow. Pttu X. Zmudz. Starosty Tyrkszlew. Kawalera order. czyni się, *mieniąc w rzeczy takiey*, Oświadczaiąca się JW. Ważyńska Ciwun. Dekr. Grodz. Pttu Telszew. w roku 1801 Miesiąca Marca 13 dnia na Instancyią swoię z obżał. oczywiście uzyskany, przez Urząd użyty exekwuiąc drogą Tradycyi w roku 1801 Apryla 10 dnia tak percepte ze Starostwa Tyrkszlew. iako też ogólną ruchomość bydło, naczynia browarne, ruchomość pokoiową, cynę, naczynia kuchenne, poiazdy z zaprzęgami, srebro, konie, i klacze, wedle świadectwa urzędowego listu, oraz inwentarza w tymże czasie nastałych, na rzecz swoię zaięła: Po czém obżał. Ważyński Ciwun Retow. mąż żałuiącey rozmaitemi czasy, rozmaitą ruchomość do potrzeby obeyścia się swoiego, w Dobrach Pobolwianach uważaną, nie tylko inwentarzem urzędowym poszczególnioną, ale po nim Ekonomiką oświadczaiący się nadwiększoną ze dworu Tyrkszlewskiego do dóbr dziedzicznych Pobolwiany zwanych w Powiecie Szawelskim lokowanych, iedną za wiedzą Delator, drugą z upodobania swego przewiózł i utrzymuie, a która to ruchomość, gdyby w swoim czasie przez kogo należeniem do obżał. wyobrażaną nie była i tym bliżey żałca. odzyskania iako swey własności nie zadawniła Prawa przez ninieysze oświadczenie, wszelką interessowność uprzedza: a o wywiezienie rzeczoney ruchomości, i niepowrot iey obżał. naysolenniey Manifestnie. Zabiegaiąca na przyszłość, ażeby ztąd straty nie doświadczyła. I w takim to dopiero celu ninieysze oświadczenie wespół z zażaleniem w mieyscu właściwém daie do Akt ingrossować, zanoszący które iako Plenipotent podpisuię.

Tomasz Przyiałgowski Regent Grodu Telszew.

Roku 1811 Miesiąca Februaryi 1 dnia Przed Aktami JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Grodz. Pttu Telszew. Stawaiąc osobiście WJPan Tomasz Przyiałgowski Regent b. Grodzki Pttu Telszew. takowe oświadczenie do Akt oddał.

Przyiąłem Fortunat Eydimtt Grodzki Pttu Telszew. vice Regent.

Metropolitalny Mohilewski Rzymsko-Katolicki duchowny Konsystorz, z powodu podaney do siebie prożby od Ur. Wiktoryi z Manasterskich Gudzowskiey, żądaiącey przez publikacyią powzięcia wiadomości o iey mężu Ur. Pietrze Gudzowskim, któren przed pięcią laty uiechawszy od niey, więcey nie powrócił i niewiadomo gdzie się teraz znaydnie; czyni ninieyszą odezwę do Prześwietney Publiczności, azali kto nie wie o życiu lub śmierci namienionego Gudzowskiego? z rekwizycyią zawiadomienia tuteyszy Konsystorz, ieśliby kto zasiągał takową wiadomość — Roku 1812 dnia 26 Februaryi.

Assessor Kanonik Mohilewski Sychra.

Sekretarz Stanisław Zaręba.

Nro 393

OGŁOSZENIE

Od Rządu Guberskiego Litewsko — Grodzieńskie-

go ogłasza się powszechnie, że Piotr Samuela syn Maietto były kupiec Grodzieński pierwszey giełdy, poddawszy się Exdywizyi, za weyściem o tey Exdywizyi dzieła do Sądu Ziemskiego Pttu Grodzieńskiego pokazuie wielu swoich kredytorów i dłużników na mieszkaniu w Guberniiach: Moskiewskiey, Sankt Petersburskiey, Tulskiey, Noworossyyskiey, Niżehorodzkiey, Iarosławskiey, Kałuskiey, Ekaterynosławskiey, Wołyńskiey, Litewsko-Wileńskiey, Grodzieńskiey, w obwodzie Białostockim, oraz za granicą w Austryi, Saxonii, i Prusyi; a zatém Sąd Ziemski Grodzieński na mocy Ukazu Rządzącego Senatu dnia 6 Junii 1806 roku zaszłego, i w skutek naywyższey o bankrutach ustawy, wyzywa wszystkich tegoż Maietta Pretendatorów i dłużników, bądź gdzie przebywaiących w Jmperium Rossyyskiém i za granicą, ażeby każdy znaiący siebie pretensorem lub dłużnikiem Maietta zza iakiego bądź dokumentu, rachunku, kontraktu i względu, iawili się sami czyli przez Plenipotentów swych z należytemi dowodami, w tenże Sąd Ziemski dla rozprawy w terminie od pierwszey publikacyi w dziewięć Miesięcy, albowiem w przeciwném zdarzeniu pretensorowie utracą swoie pretensye, i postąpiono będzie z nimi na mocy 17, 62, 65, 66, 68, 69, i 70 punktów wspomnioney o bankrutach ustawy.

Zgodno z Autentykiem Tranzlator Rządu Guberskiego Litewsko - Grodzieńskiego Zacharzewski.

1 Sąd Taxatorsko Exdywizorski, na rozdział Funduszu zeszłego Adama Gayla Prezyd. przeznaczony, w terminie 1 Apr. tego roku, z obwieszczenia prawnego wypływaiącym do miasta Birż w Powiecie Upit. położonego zjechać postanowił — w jakowym czasie, że kwestye stosowane przez osoby do Interessu Exdywizyynego wchodzące, rozwiązywane będą, wyżey podpisany, tak Dekretem Dyllacyynym Exdywizorskim, iako też w skutek wyroku Sądu Głównego Departamentu drugiego, maiący poruczoną administracyią pod konkurs podpadaiącego funduszu, tym zamiarem, iżby strony o terminie rozprawy wiedząc, Amissyi uniknęły, ninieysze do Kuryera Litewskiego uwiadomienie podaie.

Krzysztof de Drachenfels Kapitan W. Pr.

Excerpt oświadczenia z protokułu potocznego Ziem. Pow. Wileń. w dacie poniżey wyrażaiącey się zapisanego Eorundem pod Pieczęcią Ziem. tegoż Pttu stronie iest wydan.

Roku Tysiąc Ośmset Dwunastego Miesiąca Februaryi Dziewiętnastego Dnia.

Po odwołaniu Sądów Ziem. Pttu Wileń. przed Aktami tegoż powiatu stawaiąc osobiście JPan Iakub Leyboszytz Medycyny Doktor oświadczenie następne wpisać do protokołu podał. Oświadczenie Imieniem Iakuba Leyboszyca Doktora Medycyny czyni się z następnych pobudek, o to: w Referencyi do Awizacyow przy Kuryerze Litew. w Roku Tysiąc Ośmset Osmym za Numerem pięćdziesiąt czwartym i w Roku Tysiąc Ośmset dziesiątym za Numerem Siedmdziesiąt Szóstym Imieniem Zał. ku przestrzeżeniu publiczności stosownie do praw uczynionych, iż co oświadczaiący się uprzednich lat do załatwienia Interessów używaiąc licznych faktorów żydów, powierzał onym cerografy i blankieta z podpisem własnym z tych, racyą iakby przypadkowego zaginienia, wiele nie miał sobie powróconych. Nadto w roku tysiąc ośmset siódmym w Miesiącu Iunii szóstego Blankietów własnoręcznie po dwa razy podpisanych z adnotacyą na drugiey stronicy, że wtedy walor swóy będą miały, gdy star. Beniiamin Eliiasz o przyięciu summ na tychże Blankietach własnoręcznie poświadczy, prosto pod adresem Joachima Moyżesza Frydlanda do Plenipotenta star. Beniamina Eliiasza za granicę przesyłanych niewiadomo iakowym przypadkiem zaginęły i gdzieby się podziały potąd wiadomości nie nabiera, iakowy trafunek oświadczaiący się, stosownie do praw w Aktach publicznych zapisał, w poźnieyszey zaś dacie w roku tysiąc ośmset dziewiątym gdy słabość zdrowia oświadczaiącemu się należyty widok oczu odięło, z tego nadarzenia ludzie z cudzey pracy korzystać żądaiący niewiadomo iakim podstępem wexel w Niemieckim dyalekcie pisany iakby przez zał. podpisany walutę Summy Rubli około trzech tysięcy ośmiuset czterdziestu więcey lub mniey maiący uzyskali, o Exystencyi którego oświadczaiący się gdy się dowiedział, nayściśley śledząc wyszukaniem onego zaiął się, i doszedłszy, Aktorowie iakby tego wexlu zatraceniem wymówili się: o co w dniu dwudziestym dziewiątym Januaryi tysiąc ośmset dziesiątego roku przed aktami Ziem. Wileń. oświadczenie uczynionym zostało, nadto iescze nieiakiś star. Iankiel Abramowicz bez wyrażenia mieysca pomieszkiwania swego w dniu siódmym Septembra tysiąc ośmset dziesiątego roku pozwał oświadczaiącego się do Grodu Kowień. iakby o zawinioną mu przez oświadczaiącego się summę czer. złotych tysiąc za wexlem w hebrayskim Dyalekcie pisanym z terminem opłaty w dniu ośmnastym Decembra tysiąc ośmset trzeciego roku wydanym przeciwko iakowemu fałszywemu postępkowi po wyniesieniu pozwu Rekonwencyonalnego gdy poparcia sprawy ani wpisania Aktoratu w Subsel. Kowień. oświadczaiący się maiąc ścisłą pilność nie doczekał się i motora tey zdrady wyśledzić nie był w stanie; podobnież w Aktach Wileń. skargą Manifestową to obniosł: tylą z podstępu osób zdradzieckich czynnościami oświadczaiący się sytuacyą i spokoyność maiąc zagrożoną, że równie z datą uczynionych awizacyow żadnego wexlu ani dokumentu obligacyynego sam ieden bez podpisu żony swey nie podpisywał i nie podpisuie, iak oświadczył tak też i teraz oświadcza równie, że żadnemu żydowi żadnych wexlow, Cerograffow i innego tytułu tranzaktow znaczących zawinienia nie wydawał, nie wydaie i żadnemu żydowi szeląga nie iest winnym, a innym osobom ieśli wydał iaki skrypt wespół z żoną podpisał. Inaczey bowiem sporządzone pisma i bez formalności prawney, że są fabrykowane żadnego waloru mieć niemogące przez ninieysze oświadczenie zapowiada. U tego oświadczenia podpis w Protokule takowy Jakub Leyboszytz Medycyny Doktor. Poszlin kop. 52 opłacono. Correctum Józef Naborowski Reg. Ziem. Wileński.

Pozew Edyktalny.

Wedle Ukazu IEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Samowładnącego całą Rossyą etc. etc. etc. Ur. Kaietanowi Niemcewiczowi, Bielskiemu Chorążemu, Janowi Rembelińskiemu, Hornowskiemu, Marcinowi Matusewiczowi, E. Bogusławskiemu, Zygmuntowi Grotkowskiemu, Stanisławowi Zahorskiemu Reg. Grod. Kowień. Benedyktowi Kozakiewiczowi Szamb. b. D. pol. Kazimierzowi Czarnowskiemu, Felixowi Strutyńskiemu, Bolesławowi Romerowi Sędzicowi Trockiemu, Wiszniewskiemu Szamb. Józefowi i Franciszkowi Gierymgom kupcom i Obyw. M. Wilna pozew przed Sąd Taxatorski Exdywizorski w Dobrach Bolciach z odkładu na Dzień 8. Apryla odwołany i Sądzić się maiący z Jnstancyi Ur. Rafała Chludzińskiego Starosty Dziewien. i Administratora wyniesiony w rzeczy o to: Iż Załuiący ze skutków Dekretu Sądu Exdywizor. obowiązanym będąc w celu zebrania Massy maiątku zeszłego Czesznika Trzaskowskiego idący na satysfakcyą kredytorów pozwać wszystkich Debitorów Zawiniaiących, z tego powodu pozywa *w Prożbach* do zasądzenia na obżał. Niemcewiczu za kartą w R. 1787. Januar 30. D. i listem Czer. zł. 18. 2. na Bielskim za kartą w R. 1788. Xbra. d. 25 Czer. zł. 45. 3. na Ianie Rembelińskim za kartą w R. 1810 Marca 8. d. Rubli Sr. 20. 4. na obżł. Hornowskim Czer. zł. 5. za karteczką bez daty — 5. na Marcinie Matusewiczu Czer. zł. 12 za kartą w R. 1791 8bra 2. d. wydaną. 6. na Bogusławskim Czer. zł. 6. za kartą w R. 1787 9bra 7. d. 7. na Zygm. Grodkowskim Czer. zł. 2. za kartą w R. 1808 Febr. 11 d. 8. obżł. zaś Zahorski Reg. Grodzki Kowieński winnym iest złożyć poruczone sobie Dokumenta i Inskrypcye przez zeszłego Czesznika Trzaskowskiego i względnie onych uczynić dostateczne obiasnienie, iakie ziuwentowane papiery po zeszłym Czeszniku Trzaskowskim wyswiecaią pod przysięgą. 9. obżał. Benedykt Kozakiewicz przyiął oblig zeszł. Czesznikowi służący na Rubli Sr. 3,849 od Michała Chrapowickiego w R. 1809 Maia 16. D. wydany przez Dokument w R. 1810 Aug. 2. d. Sporządzony, i tey summy pozyskanie na Siebie przyiął, mocą którego proszą Sądzenia Summy 3849

Rubli Sr. z procentem od Daty wydaney Inskrypcyi — 10. obżł. Kazimierz Czarnowski wedle Dokumentu w R. 1810 Aug. 15 d. wydanego winnym iest złożyć wszystkie Dokumenta, obligi przez zeszłego Czeszn. Trzaskowskiego oddane, które acz są na osobę Czarnowskiego wydane, i za onemi pod imieniem iego wiedziony będzie proceder: Summy że są własnością zeszłego Trzaskowskiego, to iego o tém Dokument wydany poswiadcza; przeto pod przysięgą złożyć takowe wszystkie papiery, obligi obżł. obowiązany — 11. obżł. Felix Strutyński za obligiem w R. 1808. Xbra 18 d. wydanym a w R. 1809 Marca 15 D. przed Sądem Głów. Depart. 2. Witebskiego aktykowanym, na rzecz Gierynga służącym, a przez niego Zeszł. Trzaskowskiemu Cedowanym prosi żał. Summy Sądzenia na rzecz Massy z procentem i expensem prawnym. 12. obżał. Bolesław Romer za dekretem Trockim winnym pozostał Gieryngowi do zapłacenia rubli Sr. 3,605. kop: 79 ½ prócz przychodzących procentów iak tę Summę Gieryng zeszłemu Trzaskowskiemu zawlewkował, przeto żałuiący zaaresztowawszy fundusz summowny obżł. Romera u JW. Pusłowskiego będący, pozwem na dobrach położonym pozywa Romera o przysądzenie Rubli Sr. 3,605 kop. 79 ½ z procentami na rzecz Massy na summie u JW. Pusłowskiego będący. 13. Obżł. Wiszniewski Szamb. wedle notaty w pularesie przez zeszłego Trzaskowskiego zapisaney winnym iest Rubli 40, których prosi żał. na rzecz Massy z procentem i Expensem Sądzenia. 14. Obżał. Gieryngowie iak się teraz dało widzieć z Juwentowanych papierów po zeszłym Czeszn. Trzaskowskim, iż uspakaiąc summę na założenie Handlu za kaucyą zeszłego Czeszn. Trzaskowskiego u zeszłego Karpia pożyczoną, a poźniey testamentem przez Karpia na rzecz JW. Platera odstąpioną, daliście zeszłemu Trzaskowskiemu w satysfakcyi Towarów za Rubli 14,000. iak z przedaży onych nie więcey wziął zeszły Trzaskowski iak Rubli Sr. 2,343, które są na obligu u kupców Wileńs. a stąd usprawiedliwić się gdzie reszta oddanych towarow na rzecz Trzaskowskiego nayduie się, daley obżł. przekazaliście summy na Michale Chrapowickim, na Felixie Strutyńskim, na Romerze, na Kościałkowskich, za któremi dotąd żadnego grosza zeszły Czesznik nie odebrał, a tym samym z rzeczy przelewu winni iesteście do Ewikcyi, a ztąd massa kredytorska za nieusprawiedliwieniem przez obżał. względem oddanych towarow podług Regestru i na przypadek nieuzyskania summ przewlewkowanych sądzenia i wskazania na maiątku obżł. wszelkim ruchomym, leżącym i samych osobach prosi, którym pozwem Edyktalnym do Gazet podaiącym się w skutek dekretu Exdywizor. pozywa prosząc sądzenia wyż rzeczonych summ na wszelkim obżł. maiątku, z Juekwitacyą do onych maiątków, sądzenia expens prawnych. Pisan R. 1812 Miesiąca Marca 2 Dnia.

Xiążki następuiące znayduią się w xięgarni Uniwersyteckiey.

Wiadomości pożyteczne gospodarzowi z pisma nowo wyszłego wyięte, i na polski iężyk przełożone we czterech częściach z dodatkiem 8. zł. 13 gr. 10.

Przyiaciel wieyski czyli doświadczone rady i lekarstwa, iak wieśniacy choroby bydła rogatego rozpoznawać, i naydoświadczeńszemi sposobami leczyć i ratować mogą 8. zł. 3 gr. 10.

Rollin dla młodzieży czyli wybór nayznakomitszych czynów z dzieiów starożytnych i rzymskich z przyłączeniem życia Rollina i krótkich uwag. Dzieło z francuzkiego przełożone 2 tomy z kopersztychami zł. 16. gr. 20.

Przyiaciel dzieci, xiążka do czytania zabawna i do dawania nauk w szkołach dla młodzieży bardzo pożyteczna, zawieraiąca różne nauki z życia ludzkiego powzięte, które i dorosłym przydać się mogą 8. zł. 6 gr. 20.

Maxymy i uwagi moralne Xżęcia de la Roszfuko, 12 w Wilnie 1812 zł. 2 gr. 10.

Wypisy z rozmaitych pisarzy, dla poczynaiących się uczyć języka łacińskiego przez Fryder. Gedykie, ze słownikiem łacińsko-polskim 8 w Wilnie 1812 zł. 5.

Angielika historyia ciekawa dawnych czasów 8vo zł. 4 gr. 20.

Flotrawersista nieszczęśliwy przez J. Cramer: tłumaczył Korycki 8. zł. 4 gr. 20.

Meisteri D. Geo. Iac. Frid. principia iuris criminalis 8. zł. 14 gr. 20.

Heinecii Jo. Gottlieb elementa iuris civilis 8 zł. 13 g. 10.

Pielgrzymka X. J. Drohoiowskiego do ziemi świętey, Egiptu, niektórych wschodnich i południowych kraiów 8. 2 tomy zł. 10.

Poselstwo do Królestwa Awy w roku 1795 odbyte przez M. Symsa, z angielskiego z mappą i 5 kopersztychami illum. 3 tomy zł. 26 gr. 20

Rzecz o hiszpańskich owcach, co do ich przychowku, przechodzenia, strzyżenia, prania i przedaży wełny i przyczyn iey cienkości z francuzkiego 8 zł. 15 gr. 10.

w Wilnie dnia	Marca	Barometr całe	linie	Termometr stopnie		Odmiany powietrza
9	z rana	27	6	0	+ 1,5	
	po południu	27	4	9	+ 4	pogodny
	w wieczor	27	3	8	+ 2	
10	z rana	27	3	9	+ 2	
	po południu	27	3	4	+ 2¾	pochmurne
	w wieczor	27	3	1	— 1,5	
11	z rana	27	5	3	— 4,5	
	po południu	27	6	3	— 1¾	pochmurne
	w wieczor	27	7	4	— 6	
12	z rana	27	7	7	— 9	
	po południu	27	6	6	— 3	pogodny
	w wieczor	27	5	5	— 6	

Cena Targowa Wileńska

	Od dnia 18 Lutego do dnia 6 Marca	rub:	kop
Kommissyyna Beczka	Zyta surowego - -	7	—
	Pszenicy - - -	15	—
	Jęczmienia - - -	8	—
	Gryki - - -	5	50
	Owsa - - -	7	—
	Grochu - - -	—	—
	Faska Masła - -	3	50
	Funt słoniny wędzoney -	—	15
	Funt mięsa wołowego -	—	3
	Assygnacya 100 rubli -	23	
	Dukat - - - - -	3	—

Za Pozwoleniem Cenzury Wileńskiey. w Drukarni Uniwersytetu.